

En Reform af vor Retspleje maa og bør vi imidlertid have, og derfor kunne jeg og mit Parti paaskønne, at den højtærede Justitsminister ikke har skyet det store Arbejde, der er forbundet med at udarbejde et nyt Forslag, som mulig kan ventes gennemført. De forskellige Hovedpunkter, hvorom der har været Uenighed, have jo, som der er nævnt, været Spørgsmaalet om Bekostningen, der har gaaet som en Understrøm gennem Forhandlingerne, Spørgsmaalet om Adskillelsen af Dommermyndigheden og Fogedforretninger og Skifteforretninger, Spørgsmaalet om Anklageprincippets Gennemførelse og navnlig Spørgsmaalet om Nævningerne. Med Hensyn til Bekostningen skal jeg indrømme, at der er intet Parti her paa Rigsdagen, der har erklæret, at det er imod en Ordning af Rettens Pleje af Hensyn til Bekostningen, og et Flertal af Udvalget her fra dette Ting har endogsaa udtrykkelig udtalt, at det ikke vilde modsætte sig en Reform, selv om den medførte store Bekostninger. Men alligevel vil det ikke kunne nægtes, at mange Medlemmer have næret store Betænkeligheder ved Reformen paa Grund af de mange store og betydelige Merudgifter, som den vilde medføre. En aarlig Udgift af et Par Millioner Kr. er jo mange Penge og kan nok gøre Folk betænkelige og vække Tvivl om, hvorvidt vi ikke kunde faa en Reform, hvorved der omtrent opnaaedes det samme og dog sparedes en betydelig Del af Udgifterne, ligesom det tidligere Forslag jo ogsaa for Borgerne vilde medføre meget betydelige Bekostninger i alle større Sager og det baade for selve Parterne og for Vidner, Skønsmand og alle andre, der skulde rejse til Landsretterne. Jeg tror nu, at det Forslag, som Ministeren har forelagt, er godt, og at det afhjælper de væsentligste af de Mangler, Brøst og Ulemper og, om man vil, de Uretfærdigheder, den nuværende Retspleje medfører, og jeg kan derfor anbefale Forslaget til det høje Ting. Der siges jo nu vel, at der er slaaet af paa Principperne, baade Anklageprincippet og Mundtlighedsprincippet, og det er ogsaa rigtigt; men ude i Livet spørger man ikke særlig om Teorier og Doktriner, man spørger, om det er en god Lov, om det er en retfærdig Lov, om den er praktisk gennemførlig, og om den afhjælper de Brøst og Mangler, der ere ved den nuværende Ordning. Og det tror jeg, man tør sige, at det forelagte Forslag gør. Der er ikke slaaet af paa Fordringerne til en betryggende Retspleje. Maalet er sat

lige højt, der er ikke slaaet af paa en eneste Ting, for at Retfærdigheden kan ske Fyldest. Det er kun med Hensyn til Maaden og Midlerne, der er Forskel fra det tidligere Forslag. Naar det nu foreliggende Forslag ikke gaar ud paa Opfyldelse af Grundlovens § 71, kunde vi jo alle sammen, da det drejer sig om et Grundlovsbud, have ønsket, at det var sket, men det er dog ikke saa paatrængende som en Ordning af Retsplejen. Det er det, der først og fremmest paatrænger sig, det er det, vi først og fremmest skulde have, og det er jo ogsaa det, Lovforslaget tager Sigte paa og søger at faa ført igennem. Der var jo tidligere et stort Stridspunkt mellem Tingene om, hvorvidt Foged-, Auktions- og Skifteforretninger skulde udføres af Dommerne eller henlægges til særlige Embedsmænd. Dette Spørgsmaal bortfalder nu af sig selv, og det vil altsaa ikke volde nogen Vanskelighed. Derimod er Nævningespørgsmaalet stadig et stort Stridsspørgsmaal og har jo altid været det. Paa dette Omraade slaar det nuværende Forslag ikke af paa Fordringerne; det opfylder først og fremmest Grundlovens Bud ved Indførelse af Nævninger; men det holder sig dernæst til det tidligere forelagte Lovforslag ved Bestemmelsen om, at Nævninger skulde medvirke i alle større Straffesager, og det indfører endog Nævninger i forskellige Sager, hvor de tidligere ikke vare indførte, saa for saa vidt er der ikke slaaet af paa Fordringerne med Hensyn til Nævninginstitutionen. Hvad dernæst angaar Udtagelsen af Nævningerne, da fastholder Lovforslaget ogsaa for den første Udtagelses Vedkommende, at den ikke skal ske ved Embedsmænd, men ved Kommunalbestyrelserne. Nu er Meningen med Nævningerne jo ikke, saaledes som jeg antager, at det ærede 1ste kongevalgte Medlem (Goos) mente, at de skulde være en Slags Overdomstole, bestemte til at korrigere Domstolene eller tage Herredømme over dem. Jeg tror, at den ligefremme Mening har været, at Medborgere skulde dømme om, hvorvidt en Mand har overtraadt Loven i den Grad, at han skal straffes. Nævninginstitutionen er altsaa ikke rettet imod Dommerne, men kun en Betyggelse for Borgerne; Meningen er kun, at det enkelte Medlem af et Samfund ikke skal straffes, fordi en enkelt Mand maaske mener, at det er rigtigt; han skal kun straffes, naar hans Medborgere, hæderlige, agtværdige og dygtige Medborgere mene, at han har overtraadt Loven; dette er